

Jačanje europske suradnje za zaštitu kulturne baštine od rizika*Stručna konferencija**Ministarstvo kulture***26. – 28. veljače****Dubrovnik – Lazareti****Metode rada**

Konferencija je strukturirana u obliku plenarne sjednice i tematskih panela s popratnim kulturnim sadržajima.

Radni jezik konferencije je engleski.

Sažetak

Suočeni s promjenama koje imaju sve jači utjecaj na cjelokupni život pojedinaca i društva, pa tako i na kulturnu baštinu uslijed prirodnih katastrofa, kao i opasnosti koje su rezultat ljudskog djelovanja te neminovnih klimatskih promjena, svjesni smo potrebe usmjeravanja napora prema osnaživanju mehanizama upravljanja rizicima u području kulturne baštine, kako materijalne, tako i nematerijalne.

Svijest o ugroženosti kulturne baštine dodatno je potaknuta recentnim stradanjima kulturnih spomenika i mjesta što je dovelo do preispitivanja spremnosti na djelovanje u izvanrednim okolnostima te potrebe jačanja europske suradnje kako bi se smanjili štetni utjecaji, prvenstveno boljom uspostavom planova upravljanja rizicima u sinergiji s planiranim politikama, mjerama zaštite i primjenom dobrih praksi radi što učinkovitije prevencije te pravovremenih i profesionalnih reakcija.

K tome, u upravljanju rizicima u području kulturne baštine neizostavno je suradničko odlučivanje koje čini temelj dobrog upravljanja kulturnom baštinom te ujedno ima izravan utjecaj na kvalitativne principe intervencija na kulturnoj baštini i smanjenje negativnih učinaka, od čega društvo može imati i kulturne i ekonomske koristi.

Ključne teme

Odabrana tema konferencije omogućuje raspravu na stručnoj teorijskoj razini o metodologiji ispitivanja i procjene svih vrsta rizika radi lakšeg donošenja odluka o očuvanju i korištenju kulturne baštine te optimalnog korištenja resursa.

Teme panela bit će fokusirane na raspravu o metodama identifikacije, analize i određivanja prioriteta rizika kulturne baštine te posebice boljeg razumijevanja potencijalnih rizika, važnosti monitoringa, procesa prilagodbi, kao i brzi oporavak od ugroza te održivog očuvanja nakon obnove te prepoznavanja mogućnosti koje pruža

participativno upravljanje kroz poticanje suradnje svih dionika u procesu upravljanja rizicima.

Nakon izlaganja unutar panela uslijedit će moderirana rasprava sa zajedničkim zaključcima koji će biti izneseni na završnom panelu konferencije.

Popratni kulturni sadržaji

26. veljače

Večernji prijem u Kneževu dvoru

27. veljače

Obilazak Dubrovnika

28. veljače

Obilazak poluotoka Pelješca i grada Stona

RASPORED KONFERENCIJE

SRIJEDA, 26. VELJAČE

18:00

Večernji prijem - Knežev dvor

ČETVRTAK, 27. VELJAČE

Lazareti, Frana Supila 10, Dubrovnik

8:30

Prijava sudionika

9:15 – 09:45

Pozdravni govori

Mato Franković

gradonačelnik Dubrovnika

Nikola Dobroslavić

župan Dubrovačko-neretvanske županije

Ognian Zlatev

voditelj predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj

Nina Obuljen Koržinek

ministrica kulture Republike Hrvatske

09:45 – 11:45

Jesmo li spremni? Napredak u politikama i nove perspektive u spremnosti na djelovanje i prevenciji rizika

Ciljevi: razgovor o stanju pripremljenih strategija na nacionalnoj, međunarodnoj i europskoj razini, posebice vezano uz uključivanje zaštite kulturne baštine u upravljanje rizicima, planove prilagodbe te mjere smanjenja i otklanjanja rizika; predstavljanje primjene učinkovite suradnje s ciljem prevencije i smanjenja štete

Moderator:

Robert Palmer

nezavisni stručni konzultant u kulturi

Predavači:

Lazare Eloundou Assomo

direktor za kulturu i hitne situacije, UNESCO

Andrew Potts

koordinatorka, tajništvo Climate Heritage Network; Radna skupina za klimatske promjene i baštinu, ICOMOS

Aparna Tandon

viša voditeljica projekata na programu *Prva pomoć i otpornost za kulturnu baštinu u krizno doba*, Odjel za programe, ICCROM

Goranka Horjan

predsjedateljica INTERCOM-a Međunarodnog odbora za upravljanje muzejima, ICOM

Koenraad Van Balen

ravnatelj Raymond Lemaire međunarodnog centra za konzerviranje (RLICC) pri Katoličkom sveučilištu u Leuvenu; predsjedatelj UNESCO-ovog Odbora za preventivno konzerviranje, nadzor i održavanje spomenika i mjesta

Maria-Xeni Garezou

posebna savjetnica ministrice kulture Helenske Republike

Izlaganje Matka Vetme

arhitekta-konzervatora i voditelja projekata kulturne baštine

Reconstruction of cultural heritage - Dubrovnik issues

Obilazak izložbe *Dubrovnik - A Scarred City* u Lazaretima

11:45 – 12:15

Stanka za kavu

12:15 – 13:15

Šira perspektiva - zajednički izazovi i moguća područja djelovanja na EU razini

Ciljevi: upoznavanje s dostupnim EU alatima za smanjenje rizika inovacijama i upravljanjem, poticanje potpore uključivanja kulturne baštine u planove upravljanja rizicima međuinstitucionalnom suradnjom, izgradnjom kapaciteta, razvojem novih zajedničkih programa te proizvodnjom i širenjem podataka i dokumenata; predstavljanje rada Reflection group za kulturnu baštinu i njihovih napora u smislu unaprjeđivanja suradnje na EU razini.

Moderatorica:

Erminia Sciacchitano

zadužena za međunarodne odnose, Kabinet ministra, Ministarstvo za kulturnu baštinu, aktivnosti i turizam Talijanske Republike

Predavači:**Anne Grady**

voditeljica, Sektor za kulturne politike, DG EAC, Europska komisija

Flora van Regteren Altena

viša savjetnica, Odjel za kulturnu baštinu, Ministarstvo obrazovanja, kulture i znanosti, Nizozemska

Vera Ameels

savjetnica, Zavod za kulturnu baštinu Flandrije, Belgija

13:30 – 15:00***Excelsior hotel***

Ručak

15:15 – 17:00**Izgradnja kapaciteta za djelovanje i obnovu*****I. dio: Rizici uzrokovani ljudskim djelovanjem***

Ciljevi: identificiranje dobrobiti koje su rezultat međunarodne i europske koordinacije, uključujući primjere prekograničnih katastrofa

U posljednjih nekoliko godina obnova ratnih sukoba na Bliskom Istoku prijetnja je najvećim spomenicima ljudske povijesti. Ti su događaji aktualizirali pitanje očuvanja baštine u ratnim razaranja koji su nepredvidivi i izuzetno destruktivni. Republika Hrvatska se u Domovinskom ratu i sama suočila s konzervatorskim izazovima u obnovi hrvatskih gradova, pri čemu su stradali pojedini spomenici na UNESCO-ovom popisu svjetske baštine poput katedrale sv. Jakova u Šibeniku, Plitvičkih jezera i grada Dubrovnika. Na obnovi spomenika surađivali su hrvatski i inozemni stručnjaci te hrvatsko iskustvo služi kao primjer isplanirane i dokumentirane obnove u teškim okolnostima, a aktualizira se i pitanje primjene međunarodnih konvencija.

Ugrožavanju baštine doprinosi i prenapučenost gradova (najpoznatiji takav slučaj zasigurno su Venecija te Dubrovnik), što kao posljedica turizma, što zbog njihovih obilježja ekonomskih središta kojima gravitiraju manja i ruralna okolna mjesta. Međutim, prisutan je i suprotni učinak, odnosno činjenica da gradske jezgre napušta lokalno stanovništvo i zamjenjuje ih privremeno (turisti, pojedinci na privremenom boravku). Kao posljedica toga dolazi do gentrifikacije te zanemarivanja, propadanja i uništavanja baštinskih obilježja. Time je ujedno zanemarena i baština napuštenih, često ruralnih područja. Zato je imperativ razmišljati o učinkovitom i pametnom upravljanju ne samo rizicima, već i postojećim spomenicima kojima prijete ugroza te onim obnovljenima kako bi se postignula ravnoteža i očuvala baština.

Učinkovito upravljanje rizikom od katastrofe povezano je s planiranjem i razvojem u pet međusobno ovisnih faza: procjena rizika, rizik, ublažavanje, spremnost, hitno djelovanje i oporavak. Uključivanje upravljanja rizicima u području kulturne baštine u svakodnevno funkcioniranje institucija i društva, unatoč smanjenim ljudskim kapacitetima te visokoj predanosti i posvećenosti stručnjaka, prijeko je potrebno.

Moderatorica:

Goranka Horjan

predsjedateljica INTERCOM-a Međunarodnog odbora za upravljanje muzejima, ICOM

Predavači:

Bruno Favel

načelnik Sektora za europske i međunarodne poslove, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Ministarstvo kulture Francuske Republike

Paolo Vitti

izvanredni profesor, Sveučilište Roma Tre, izvanredni profesor Sveučilište Notre Dame; član odbora Europe Nostra ; član Znanstvenog odbora Istituto Italiano dei Castelli

Neil Brodie

viši istraživač, Odjel za ugroženu arheologiju Bliskog Istoka i Sjeverne Afrike (EAMENA), Odsjek za arheologiju, Sveučilište u Oxfordu, Velika Britanija

Donna Yates

izvanredna profesorica kaznenog prava i kriminologije, Sveučilište u Maastrichtu, Nizozemska

Tomislav Petrinec

glavni konzervator za nepokretnu baštinu, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

Tvrtko Zebec

znanstveni savjetnik, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb

17:15

40 godina Zavoda za obnovu Dubrovnika – projekcija filma

18:00

Obilazak Dubrovnika

20:00 – 22:00

Excelsior hotel

Večera

PETAK, 28. VELJAČE

Lazareti, Frana Supila 10, Dubrovnik

8:30

Registracija sudionika

9:00 – 10:45

Izgradnja kapaciteta za djelovanje i obnovu

II. dio: Prirodni rizici i klimatske promjene

Neminovni i rastući utjecaj klimatskih promjena na kulturnu baštinu (promjene temperature, padalina, podzemnih voda, razine mora) koje se pripisuju izravno ili neizravno aktivnostima čovjeka, kao i prirodnih katastrofa poput potresa, požara, poplava i podizanja razine mora, pridonijeli su potrebi za uspostavljanjem mjera zaštite u skladu sa suvremenim znanjima i tehnologijama te zahtijevaju organiziranu i koordiniranu suradnju svih dionika: vlasti na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, stručnjaka iz raznorodnih sektora te međunarodne podrške. Veliku ulogu u učinkovitom upravljanju rizicima u ovome slučaju igra i obrazovanje, ne samo stručnjaka i razvoja njihovih vještina, već i javnosti jer je redovno održavanje graditeljske baštine jedan od ključnih koraka u prevenciji štete. U smislu prevencije valja uložiti napore u dokumentiranje i istraživanje baštine te provođenje strukturnog ojačavanja građevina, a potrebno je, osim težnje k očuvanju i najmanjih ostataka originala i prevenciji daljnje strukturne štete, razmišljati i o najboljem načinu obnove: izvornim materijalima i tehnikama ili upotrebom suvremenog jezika i materijala.

Moderatorica:

Jacqui Donnelly

viša arhitektica, politike za nepokretnu baštinu, Odjel za kulturu, baštinu i Gaeltacht Republike Irske

Predavači:

Constantinos Cartalis

profesor fizike okoliša na Sveučilištu u Ateni, Grčka; član supsidijarnog tijela za primjenu UN-ove konvencije *Framework Convention on Climate Change*

Dražen Štajduhar

načelnik Sektora za smanjenje rizika od katastrofa, Ravnateljstvo civilne zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske

Christian Hanus

dekan Fakulteta za obrazovanje, umjetnost i arhitekturu; načelnik Odjela za graditeljstvo i okoliš, Dunavsko sveučilište Krems, Austrija

Ulla Salmela

voditeljica, Finski zavod za kulturnu baštinu, Finska

Joann Russell

načelnica za posjede, Historic Environment Scotland, Škotska

10:45 – 11:00

Stanka za kavu

11:00 – 12:30

Zaključci i završna rasprava

Upravljanje rizicima u kulturnoj baštini: očuvanje zajedničkih vrijednosti

Europska Unija je, u suradnji s UNESCO-om te brojnim istaknutim vladinim i nevladinim organizacijama, u posljednjem desetljeću istaknula područje kulturne baštine kao jedan od svojih prioriteta u okviru europske kulturne suradnje. U svjetlu sve veće osviještenosti o klimatskim promjenama i održivom razvoju, utjelovljenih prije svega u Pariškom sporazumu (2015.) i UN-ovoj Agendi 2030 te političkih, gospodarskih i društvenih promjena, očuvanje kulturne baštine postalo je imperativ. Europska godina kulturne baštine 2018. zorno je pokazala kako možemo unaprijediti skrb o kulturnoj baštini na europskoj razini te doprinijeti međukulturnom dijalogu o zajedničkim europskim vrijednostima, a osobito je pozitivan bio njezin utjecaj na percepciju kulturne baštine kao snažnog resursa. Podcrtana je i važnost jačanja suradnje u provođenju dugoročne vizije upravljanja, zaštite i unapređenja kulturne baštine te s lokalnim zajednicama koje nerijetko posjeduju vrijedna tradicijska znanja i vještine potrebne za smanjenje rizika od nepogoda kako bi se osigurale kvaliteta i održivost obnove.

Na završnom panelu sažet će se naglasci konferencije te pružiti smjernice za buduće djelovanje i nadolazeće projekte.

Moderator:

Davor Trupković

ravnatelj Uprave za zaštitu kulturne baštine, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

Predavači:

Catherine Magnant

načelnica, Sektor za kulturne politike, DG EAC, Europska komisija

Lazare Eloundou Assomo

direktor za kulturu i hitne situacije, UNESCO

Sneška Quaedvlieg-Mihailović

glavna tajnica Europe Nostra

Andrew Potts

koordinator, tajništvo Climate Heritage Network; Radna skupina za klimatske promjene i baštinu, ICOMOS

Patrick Dondelinger

voditelj studija, Nacionalni centar za audiovizualnu djelatnost, Ministarstvo kulture Luksemburga

Zaki Aslan

ravnatelj, ICCROM-ATHAR Regionalni centar za konzerviranje u Sharjahu, Ujedinjeni Arapski Emirati

13:30 – 15:00

Excelsior hotel

Ručak

15:30

Okupljanje ispred hotela

Obilazak poluotoka Pelješca i grada Stona / večera

Croatian Presidency of the
Council of the European Union

Organizator:

Uz potporu:

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Grad
Dubrovnik

Turistička zajednica
grada Dubrovnika
Dubrovnik
Tourist Board

Dubrovačko-
neretvanska
županija

Lokalni partner:

Dubrovnik PartneR Agency